

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat
 hoe end en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk
 hen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden
 wijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd
 wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Zie
 de van de laatste titels:

1. Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeeler.
 2. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Banne.
 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding.
 307. Griet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder.
 311. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige.
 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De
 de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het
 van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De
 rs. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy.
 Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen.
 nis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De
 en Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis.
 de dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het
 and. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven.
 De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een
 337. Vaders vertrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde.
 eets avontuur. — 340. De Zwarte Ruiters. — 341. De Held van
 — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van
 havenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De velen
 en Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee
 enjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van
 ghem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder.
 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein.
 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een
 msche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De
 van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De
 Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De
 durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovener.
 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De
 onderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plag
 geest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De
 nzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder.
 — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerntangen.
 — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het
 Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Baasrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 387.

A. HANS

De Booze Heer

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE BOOZE HEER

I.

Jan Karels wachtte het vee der hoeve, die vier honderd jaar geleden bij het kasteel Loodijke in Zeeland stond. Over den polder zag hij de torens van Reimerswaal, een stad aan de Schelde. Hij ging er zoo gaarne eens naar toe. Dan slenterde hij langs de kaden en keek naar eigen en vreemde schepen in de haven. Eens was hij met neef Gerard, een matroos, mogen mee varen naar Antwerpen. En nog elken dag dacht Jan aan die heerlijke reis.

Hij leidde hier een eenzaam leven. Vader was houtvester voor het kasteel, daar in het bosch, waar hun huisje stond. En op een heelen dag zag Jan niemand, dan eenige lieden van het slot, of den kasteelheer.

En den heer Adriaan ontmoette hij liever niet, want die was een harde, grove meester. Meer hield hij van de kasteelvrouwe, doch zij ging weinig uit.

Daar naderde een jonge man.

— Gerard! riep Jan blij.

Het was zijn neef, de matroos, uit Reimerswaal.

— Wel jongen, zit ge nog altijd bij die domme koeien? vroeg Gerard. Wanneer gaat ge nu varen?

— Moeder is er tegen, dat weet ge wel. Anders... o, ik verlang er zoo naar.

— Ik breng hier een zootje visch naar uw moeder. Die lust ze zoo gaarne.

En Gerard hief een wel gevulden netzak op.

— Maar Jan, vervolgde hij, nu moet gij zorgen, dat ik morgenochtend een vetten haas kan meenemen. Ik blijf overnachten.

— Ik mag geen hazen vangen...

— Gij hebt het al dikwijls gedaan.

— Ja, maar twee weken geleden is het heer Adriaan ter oore gekomen en ik kreeg een pak stokslagen. Al de hazen zijn van den heer.

— Maar ze vreten de vruchten op van zijn boeren. Jongen, zorg dat ge spoedig aan boord van een schip komt.

— O, mocht ik maar! Spreek er nog eens met moeder over!

— Ja, Jan... Maar zeg, strik toch eens een haas voor me... Zoo'n mijnheer kan gemakkelijk zeggen, dat hij er baas over is, ik vind dat echter een onrecht. Hij heeft die hazen van niemand gekocht.

— Neen, ze worden in het wilde geboren! Ik weet het wel, maar heer Adriaan is hier de baas. En wij zijn allen in zijn dienst.

— Hoe is het... krijg ik een haas? vroeg Gerard.

— Ik zal mijn best doen. Ik kan alleen maar een strik zetten en moet afwachten of zulk een langoor er in wil loopen! Wat nieuws is er in de stad?

— Nieuws? Ik weet er geen... O, ja, ze zijn er kwaad op uw deftigen heer Adriaan. Ze beweren, dat hij de dijken slecht onderhoudt. En als ze hier doorbreken, stroomt de zee over het eiland naar Reimerswaal en is het daar ook ellende. Ik hoorde dat gisteren in een taveerne... Ik ben een maand weg geweest, naar Vlaanderen en Frankrijk.

— Wat ziet gij veel!

— Ja, maar ik ben niet aan boord, om veel te kijken, doch om hard te werken. Ik zit niet heele dagen lui in het zonnetje als gij.

— Dikwijls ook in den regen, Gerard.

— Dan kruipt ge in het droog, maar ik zou me dood vervelen, als ik altijd op die beesten moet gapen. En dan moeten dansen naar de pijpen van een heer, die over alles baas wil zijn, over de hazen en den wind, en zeker ook over de kikvorschen...

— Maar die storen zich niet aan hem, want

verleden Zomer heb ik dikwijls 's avonds in de kasteelgrachten moeten roeren met een pers, om de kikvorschen te doen zwijgen, die zoo luid kwaakten, dat mijnheer niet kon slapen.

— En moest gij dan niet slapen?

— O, daar vraagt mijnheer niet naar!

— Ge moet naar zee, jongen! Nu, ik praat er bij u thuis wel eens over.

— Ja, doe dat.

Van achter een haag trad een heer te voorschijn.

— Luiard, moet gij uw tijd verbabbelen? snauwde hij nijdig tot den knaap.

— Maar, vriendschap, zal Jan beter op de koeien passen als hij zijn mond dicht houdt? vroeg Gerard.

— Zwijg gij, brutale kerel. Ge weet zeker niet, wie ik ben...

— Neen man, ik ken u niet en ik heb er geen spijt van, want ge lijkt me een bullebak.

— Welnu, dan zeg ik u, dat ik de heer van Loodijke ben!

— O, zoo! Heer Adriaan van Loodijke?

— Ja, natuurlijk! En vraag nu maar vergiffenis over uw onbeschoftheid!

Gerard lachte luid.

— Op mijn knieën zeker! riep hij.

De heer van Loodijke hief zijn stok op. Dat

was een gewoonte van hem, als hij zeer kwaad werd.

— Vriendschap, probeer niet me te slaan, waarschuwde Gerard.

Hij trok zijn mes uit de scheede.

— Hier is mijn kortjan, vervolgde hij. En ik zou uw lange ooren afsnijden!

— Wie zijt gij?

— Een jongen, die op veel zeeën gevaren en meer menschen gezien heeft dan den heer van Loodijke. Ge doet wijs met uw stok weer te laten zakken, want een vrij man als ik, laat zich niet slaan! Zoo, zoo, gij zijt de heer van Loodijke! Wel, tuiten uw ooren niet van al het gepraat over u te Reimerswaal? Versterk liever uw dijken in plaats van een fatsoenlijk mensch toe te blaffen.

— Daar hebt gij niets mee te maken, wilde matroos! hoonde heer Adriaan.

— Matroos, ja, dat ben ik, maar ik werk voor mijn boterham en gij laat anderen zwoegen.

Jan luisterde verschrikt toe. En hij deed zijn neef een teeken om toch te zwijgen.

— Nu, vriendschap, ik ga er van door! Word maar wat kalmer, het is te schoon weer, om kwaad te zijn. En denk aan uw dijken! sprak Gerard.

Hij verwijderde zich.

— Hoe kent gij dien boef? vroeg heer Adriaan aan Jan.

— Hij is mijn neef, heer.

— Zoo, zoo... Prachtige familie. Gaat hij nu naar uw huis?

— Ja, heer...

— Zoo, zoo... Let gij maar op uw veel!

Heer Adriaan stapte toen ook weg.

— Zeg, ge hebt er van gekregen, hé, treiterde een jongen, die nu ook van achter de haag kwam.

— Teun, de spion en verklikker! hoonde Jan.

— Tegen mij is heer Adriaan altijd vriendelijk.

— Laat mij gerust! snauwde Jan.

Gerard was naar het huisje in het bosch gegaan.

— Dag tante, zei hij tot Jans moeder, vrouw Karels. Ik ben terug van de reis en kom u eens bezoeken. Ik heb een partijtje visch voor u meegebracht.

— Dat is goed, Gerard. Flink gezond naar ik zie?

— Ja... De zeelucht maakt immers gezond.

— O, de landlucht ook... Jan is, Goddank, wel te pas... Ge komt me zeker weer bespraten om hem te laten varen?

— O, daar spreken we straks wel eens over.

Ik heb daar uw fijnen heer Adriaan eens goed de waarheid gezegd.

De matroos vertelde zijn ontmoeting.

— O, wat zijt ge onvoorzichtig! kloeg vrouw Karels dan. Wij krijgen er maar last mee.

— Ja, moei. Waarom komt ge niet naar de stad wonen? Daar zou oom heel wat vrijer zijn en ook veel meer verdienen!

— Och, jongen, we kunnen het er niet wenen... Maar wie weet, wat er hier nog gebeurt. Mijn man zegt, dat we achter slechte dijken zitten, en er werkelijk gevaar is voor het land. Heer Adriaan laat ze maar in dien toestand.

— Ja, ze klagen er te Reimerswaal ook over.

Zoo zaten ze te spreken, toen ze buiten gerucht hoorden.

— Daar is heer Adriaan met volk, zei vrouw Karels ontsteld.

— Komt de boeman weer ruzie maken?

En Gerard ging aan de deur.

— Daar is de bullebak! Neem hem gevangen! beval de heer van Loodijke tot zijn knechten.

— Wel, gij gluiper, hebt ge helpers gehaald? riep Gerard. Mij gevangen nemen, een burger van Reimerswaal...

— Ge hebt visch gestolen uit mijn vijvers!

— Dat liegt ge!

— Vooruit, pakt hem vast! herhaalde heer van Loodijke.

Maar Gerard trok weer zijn mes.

— Ik heb nog stand gehouden tegen vier negers op de Afrikaansche kust! Wie wil er eerst zijn neus kwijt? vroeg hij.

De mannen aarzelden. Gerard was een stoere kerel en hij stond daar vastberaden.

— Geef gij het voorbeeld, hernam Gerard tot heer Adriaan. Uw ooren zijn toch te lang! Er mag een stukje af.

— Neef, wees kalm! smeekte vrouw Karels.

— En me laten binden als een kalf! Ha, neen, tante...

— Maar het is een misverstand. Ge hebt die visch uit de stad meegebracht.

— Dat weet die kerel ook wel, maar hij zoekt iets uit, om me mee te leiden, daar ik niet voor hem op mijn knieën gevallen ben! Wie komt er nu eerst?

Niemand scheen daartoe lust te gevoelen, al schold de heer van Loodijke zijn dienaren voor lafaards uit.

— Tante, ik wil u niet in ongelegenheid brengen, zei Gerard. Groet oom van mij... ik keer naar de stad terug.

Hij stak zijn mes vooruit.

— Wee wie me aanraakt! Het gaat er door! waarschuwde hij.

— Pakt hem! tierde heer Adriaan.

Maar zijn mannen durfden niet te gehoorzamen.

Teun, die door Jan een spion was genoemd, wilde Gerard toch een beentje lichten, maar kreeg een stomp in de maag, dat hij omver tui-melde.

— Daar, dat is voor u! schreeuwde Gerard. Ge zijt nog te jong voor mijn mes.

Toen wandelde hij kalm verder. Hij zocht Jan weer op en vertelde, wat er gebeurd was.

— Ge geeft me maar eens een haas op een anderen keer, zei hij. Ik wil uw ouders niet in last brengen, want natuurlijk neemt die lafaard wraak op mijn familie. Och, het zal misschien uw vader aansporen om naar de stad te verhuizen. Tot ziens!

De heer van Loodijke voer tegen zijn volk uit en keerde nijdig naar zijn kasteel terug.

Teun kermde nog van de pijn.

— Die kwam goed aan, hé! spotte Maarten, de knecht, want niemand kon den valschen fleemer verdragen, die voor heer Adriaan allerlei on-gure werkjes moest verrichten, als volk bespielen, straffen overbrengen en zoo meer.

Op dien Septembervormiddag van 't jaar 1530 zat ridder Adriaan, de heer van Loodijke en Reimerswaal, in een kamer van zijn kasteel. Vrouwe Johanna, zijn zachte echtgenoote, hield hem gezelschap. Droomend staarde ze door het hoogeruim naar de Schelde, die ginds achter den dijk lag te blekken in de herfstzon. Dan keek ze naar de heirbaan.

— Het gezelschap is in aantocht, zei de kasteelvrouw.

Men had heer Adriaan bericht dat heeren uit de stad hem wilden spreken.

— Die lui komen mij weer vervelen! Maar ik zal ze kort aan den kant zetten! bromde hij.

— Waarom hebben die burgers u een onderhoud gevraagd?

— Om te spreken over de dijken. De dijken zijn naar hun meening in slechten toestand, het water moest hun stad eens overstroomen! Bij die gedachte beven ze. En de kerels zouden mij de wet willen stellen.

— Mij dunkt, Adriaan, de dijken mochten wel eens degelijk nagezien worden.

— Dat die van Reimerswaal het zelf dan doen. Zij vreezen voor hun stad, maar ik zou de herstellingswerken moeten betalen! Doch, nu ge

zoo'n belangstelling in die zaken toont, wil ik u wel een geheim toevertrouwen. Gij kent Reimerswaals voorrecht, waarop de burgers het meest fier zijn.

— Welk is dat?

— Alle goederen, die van Zeeland naar Brabant vervoerd worden, of omgekeerd, moeten in hun stad ter markt worden gebracht. Dat is een keure van vóór 200 jaren. Goed, ik zal die keure laten, maar een nieuwe haven doen graven, een haven van Loodijke. En van hier zullen schippers uitvaren, en mij zullen ze hun tol, en mij de kooplieden hun marktgeld betalen. Ik ben heer van Reimerswaal.

— Maar, Adriaan, is dat niet in strijd...

— Met een keure van vóór 200 jaar! Maar toen was er geen haven van Loodijke, dus die kon ook niet in 't verdrag begrepen zijn! Ik heb geld noodig. Er zal een haven van de Schelde naar Loodijke komen. Dit werk kost veel. Welnu, luister verder. Ja, de dijk ginds is zwak... Laat de Schelde haar maar een duwtje geven. Dan vormt zij voor mij een inham en een haven, zonder dat ik diep in den zak behoef te tasten.

— Adriaan, kreet vrouw Johanna verschrikt. Dat meent ge niet, dat kunt gij niet meenen!

— Of ik het meen! Daar ligt de kil, waar nu visschers meren. Als de Schelde daar werkt, wordt de kil een haven... de groote haven van

Loodijke... We zullen Reimerswaal een koolstoven. Hier komen de schepen van alle landen.

— Maar, Adriaan, het water over het land laten... hoeven vernielen!

— Zoo erg niet... in September en October hoeven wij nu juist niet zoo'n vreeselijken storm te verwachten! Een kleine doorbraak...

— Maar als de storm nu eens vreeselijk woedt!

— Och, dan zitten wij veilig op dezen burcht, die van het water niet veel lijden kan. We zullen samen gerust naar den vloed kijken. En de boeren kunnen vluchten.

— En hun hoeven?

— Bouwen ze weer op! Maar mijn haven is er... Zij denken immers ook alleen aan hun belangen. Wat geven ze om hun heer? Van morgen wilde mijn eigen volk me nog niet helpen tegen een onbeschoften matroos.

— Adriaan, moest ge dat laten gebeuren, dan zou ik u moeten verachten! hernam de vrouwe.

— Geen tranen! Mijn zaken zijn ten slotte de uwe niet... mijn bestuurszaken! En genoeg nu, die lompe, verwaande burgers zijn daar. Ik ga ze eens spoedig afschepen.

Johanna bleef alleen. Op haar gelaat lag schrik, en droefheid. Johanna vouwde de handen angstig samen. Ach! veel had ze al moeten verduren van den ruwen man, die haar fijn gevoel soms zoo schokte, want Adriaan van Loodijke,

al was hij van adel, kon barscher en lomper zijn dan de grofste kerel.

Intusschen begaf de heer van Loodijke en Reimerswaal zich bij de afgevaardigden der stad.

Verwaand keek hij naar Kasper Van Drielen, den stadssecretaris.

— Mijnheer van Reimerswaal, ik stel u de afgevaardigden van Reimerswaal voor, sprak Kasper, en hij noemde de heeren op.

— Ik ken u allen. Laat ons niet zoo stijf doen, zei de heer schamper. Waarom hebt gij een onderhoud gevraagd? Is het voor die kwestie der dijken? Laat dan hooren wat gij mij te melden hebt.

Beslist sprak Kasper over den toestand der dijken, die een zwaren storm niet meer verduren konden, en hij wees op de vreeselijke gevolgen voor het arme eiland, de velden, de dorpen, en Reimerswaal.

— En gij wilt dat ik de dijken op mijn kosten laat herstellen? vroeg heer Adriaan. Dat is voor u wel voordeelig!

— Die van uw streek, wij zorgen voor de onze bij de stad, en alle gemeenten moeten hun zee-weringen onderhouden volgens de verordeningen. Maar uw dijken zijn het slechtst.

— Fraai uitgevonden en in uw voordeel, hernam de edelman. Waar ligt de zwaarste dijk? Ginds vóór Loodijke! Wat zijn uw dijken in ver-

gelijking met de mijne? Maar als er hier doorbraak is, wordt ook uw stad geteisterd! En nu geloof ik, dat de stad wel 't grootste deel der onkosten betalen kan. Mijn kasteel loopt geen gevaar. Gij hebt de belangen van duizenden inwoners te behartigen.

Nog lang werd er over dit punt geredetwist, zonder dat men het eens werd, en soms klonken de stemmen hoog en bitsig. Eindelijk stuurde de heer van Loodijke de burgers weg met de belofte, over de zaak nog eens te zullen nadenken. Maar toen de afgevaardigden 't slotplein verlieten, mompelde hij:

— O, gij verwaande kerels, wat redetwist ge gaarne met een edelman! Geen dijken herstellen. Ze moeten breken, om mij een haven te geven.

De heer van Loodijke ging uit. Hij begaf zich naar den dijk. Ja, deze was slecht, en op veel plaatsen afgezakt. Op een punt vormde hij een bocht. Daar lag een inham, een kil, waar soms kleine scheepjes aanlegden.

— Hier moet mijn haven komen, zei de heer van Loodijke. Als de zee door den dijk breekt, slaat ze een diep gat in het land. En nadien trekt ze zich terug. Maar het gat blijft en dat wordt mijn haven. Dan moet ik ze niet delven, alleen wat fatsoen geven. En hier zullen de groote schepen aanleggen en mij tol betalen... Hier krijgen

we voorspoed... en inkomsten voor mij... Men moet durven!

Tegen den avond begaf de heer van Loodijke zich naar het huisje van Jans ouders. Hij verbood hun, dien onbeschoften neef nog in hun woning te ontvangen. Karels en zijn echtgenooten hadden gevreesd, dat hij erger te keer zou gaan.

— Och, eigenlijk zouden we beter in de stad wonen. Gij kondt er werk vinden op een scheepswerf, zei de vrouw, toen de heer weg was.

— Ik ben gaarne in het bosch... het eenige op ons eiland, maar als de heer zijn dijken niet herstelt, zullen we wel moeten verhuizen. Dan gaat het hier verkeerd. Ik begrijp niet, dat heer Adriaan zoo nalatig is. Zijn goederen worden bedreigd. Uit de stad zijn ze vandaag geweest om er over te spreken. Misschien zal hij nu handelen, maar hij is erg koppig.

Jan kwam thuis en moest eens vertellen, wat er aan de weide gebeurd was.

— Heer Adriaan denkt in zijn hoogmoed, dat ieder voor hem buigt, hernam vader. Ge moet dan juist Gerard hebben, een matroos! Het spijt me toch, dat hij weg is. Ik hoor hem zoo gaarne vertellen van zijn reizen.

— En ik wilde, dat ik met hem mee mocht varen! wenschte Jan.

— Och jongen, ge kent de zee niet, beweerde moeder. Het is aan boord ook niet alles. Toe, praat er niet over, wij zijn menschen van het land.

III.

Een maand was voorbij gegaan. Jan Karels ging vroeg naar het bosch. Hij had er een strik gezet. Morgen was het Zondag en dan mocht hij naar Reimerswaal op bezoek bij Gerard, die terug was gekeerd van een kortere reis. En Jan wilde een haas voor hem meenemen. Hij verzweeg dat voor vader en moeder die hem verboden te stroopen.

Er zat een haas gevangen. Jan doodde het beestje, dat nog spartelde en stak het onder zijn kaproen. Hij zou het ergens in de weide verbergen tot morgen... Hij bemerkte niet, dat tusschen de takken van een struik, gluiperige oogen hem bespiedden.

Welgemoed ging Jan heen. Wat later hoedde hij het vee en dacht met genoegen aan den dag van morgen.

Een paar uur later kwam Maarten, een der knechten met een jongen van ongeveer achttien jaar naar de weide.

— Jan, vroeg Maarten, waar hebt gij dien haas verstoppt?

— Een haas! herhaalde de knaap verschrikt

Het was of alles rond hem draaide.

— Toe, zeg het maar gauw, hernam Maarten. Deze lastbek hier heeft u verraden en hij moest van mijnheer mee gaan met mij.

— O, Teun, de valschaard, heeft me bespied en verklikt! riep Jan woedend uit en hij balde de vuist naar den spion.

— Er mag niet gestroopt worden! zei Teun met zijn lijzerige stem.

Jan haalde den haas uit een hollen boom.

— Ge moet mee naar het kasteel. Teun zal op het vee passen, hernam Maarten.

Jan gaf Teun een stamp en vergezelde dan den knecht.

— Ja, jongen... Teun is een valschaard, en hij is naar mijnheer komen loopen om te vertellen, dat gij een haas gestrikt had. Hij wist ook waar het beestje verborgen zat. Erg tegen mijn zin, kwam ik u halen. We moeten allen naar de pijpen van heer Adriaan dansen.

Jan vertelde waarom hij den haas gestroopt had.

— Och, vriendje, ik vind het niet erg, beweerde Maarten, maar wij, arme menschen, moeten de hazen aan onze vruchten laten knabbel en ze dan nog eerbiedigen als mijnheer zelf. En wie weet of al de hazen vannacht niet verdrinken.

— Hoe zoo?

— Er dreigt storm... En wee onzen dijk dan! Er is niets aan gedaan. Zie eens naar die zwarte wolken boven de Schelde. Daar broeit iets! Als de dijk bezwijkt, zal de zee niet alleen hazen, maar ook menschen vangen! Het lijkt wel of onze heer gek is in zijn zorgeloosheid... Maar hij tempeest liever tegen kinderen als gij. Er zit wat voor u op!

— Ik heb dan wel zin om weg te loopen!

— Dan verhaalt hij het op uw vader. Kom liever gewillig mee.

— Hij zal me weer laten geeselen...

— Als ik het moet doen, zullen het zachte slagen zijn, beloofde de goedgehartige Maarten.

Wat later stond Jan vóór heer Adriaan. Deze schoot in woede toen hij den haas zag. Hij schold Jan uit.

— En steek hem nu in den toren... de ketting aan zijn been... water en droog brood voor drie dagen! beval hij dan.

Jan was te fier om genade te vragen. Hij werd gevangen gezet... Drie dagen en drie nachten in dit hok... Niet naar Reimerswaal. Hij balde de vuisten.

— O, mocht ik varen, wenschte hij.

Zoo zat hij eenzaam in den kerker van het Loo-dijksche kasteel.

* * *

's Avonds kwam zijn vader van zijn werk Moeder stond in de deur.

— Maarten is hier geweest, om te zeggen, dat Jan in den toren zit, vertelde ze op droevigen toon.

— Wat heeft de jongen dan gedaan?

— Een haas gestroopt...

— Weer! O, waarom is hij ook zoo ongehoorzaam!

— Maar hem daarvoor drie dagen opsluiten.

— Gij kent den heer...

— Ga ten beste voor hem spreken!

— Ja, ik zal het doen! Maar of het helpen zal...

Karels begaf zich naar het kasteel. Na lang wachten werd hij bij heer Adriaan toegelaten.

— Is het voor uw zoon? snauwde deze. Wees blij, dat ik u nog geen boete er bij geef!

— Ik heb Jan altijd verboden wild te vangen, heer!

— En hij doet het toch. Hij moet zeker zoo'n brutale oproerling worden als die neef van hem, de matroos uit Reimerswaal! Jan zit in den toren en hij blijft er drie dagen!

— O, heer, schenk hem vergiffenis!

— Neen! Hij zal zijn straf uitboeten. En vooruit nu!

Karels moest vertrekken. Droevig keek hij

naar den toren en hij had innig medelijden met zijn kind, al was Jan ongehoorzaam geweest!

— Alleen in den nacht! En de storm steekt op, mompelde Karels. En ik moet me onderwerpen, ik werk bij heer Adriaan, ik woon in zijn huis. Hij is een harde man.

Moeder weende, toen ze alles hoorde.

— O, we moeten maar naar de stad verhuizen! zei ze in haar verontwaardiging. Daar zullen we toch vrijer zijn...

— Ik zal er over nadenken... En wie weet, wat er dezen Winter hier gebeurt. In plaats van kinderen te kerkeren, zou heer Adriaan beter zij dijken versterken.

Droevig zaten de ouders samen. Ze hadden ook twee dochters, maar die dienden bij voorname lieden te Reimerswaal.

Vader en moeder sliepen dien nacht weinig. Ze dachten aan Jan en hoorden den loeienden wind...

IV.

Dien avond zat Adriaan van Loodijke alleen in de ridderzaal. Vrouwe Johanna was met haar kind reeds boven. De edelman dronk en luisterde naar den wind, die bulderend uit het Westen over polders en Schelde schoot.

— Dezen nacht misschien, mompelde de rid-

der, dezen nacht kan het gebeuren. Een storm uit het Westen is niet te hevig. O, Schelde, ik drink op ons verbond... een kleine doorbraak... een haven voor Loodijke! En groot voordeel voor mij...

Lang bleef Adriaan bij de wijnkan. Zijn hoofd werd licht; vroolijkheid vervulde zijn hart, en, als hij aan de burgers van Reimerswaal dacht, lachte hij.

Er kwam nog bezoek. Een man stond in de voorhal.

— Zeg aan uw heer dat mijnheer Kasper van Drielen hier is en opzettelijk door dit noodweer van Reimerswaal komt. De storm raast en er is niemand bij de dijken dan een paar angstige boeren. De heer van Reimerswaal moet het volk op-luiden en de dijken laten versterken, sprak hij tot Maarten.

Daar kwam vrouwe Johanna van de breede trap. Ze had de stemmen gehoord. Ze wist wel, dat haar man bedronken zou zijn.

— Mevrouw, ik kwam vragen om de klok te luiden en het volk op te roepen, zei Kasper. En er is versterking noodig. Anders kan er een ramp gebeuren. Als het volk de klok hoort, zal het toesnellen.

Daar verscheen haar man.

— Wat is me dat? schreeuwde hij. Staat daar de kale wettensnuffelaar van Reimerswaal!

— Adriaan, mijnheer van Drielen komt door dit noodweer om ons te vragen de alarmklok te luiden!

— Dus, Reimerswaal zou mij hier bevelen willen geven. Ze hebben zich daar met mijn dijen niet te bemoeien.

— Het is voor uw verantwoording, riep Kasper van Drielen uit. Gij speelt met het leven van uw volk.

— Maak dat ge weg komt! raasde Adriaan. Hij zond ruw zijn vrouw naar haar kamer. En hij zelf keerde naar de wijnkan terug.

— Ik moet een haven hebben! sprak hij.

Wat later trad Maarten, zijn knecht, binnen, en sprak op eerbiedigen toon:

— Ik kan niet slapen, heer. De storm neemt in hevigheid toe, de dijk is slecht... ik ben bang... hoor toch eens!

— En gij vreest voor uw karkas, hé?

— Neen, heer, ik waak over u en over de vrouwe en den jonker. De boot ligt klaar en, als er nood is, kan ik u onmiddellijk weg brengen.

— Nood, nood... hier op mijn burcht... gij wordt suf, oude... of ge hebt in mijn wijnkelder gezeten. Naar uw bed.

— Heer, mag ik Jan Karels uit den toren halen en bij mij nemen? Hij is nog een kind!

— Neen, die hazendief doet zijn straf uit. Maak dat ge weg komt! Ge verveelt me!

Maarten moest heen gaan.

Jan lag wakker op zijn bank. Hij ook hoorde den storm... en verlangde naar zijn ouders. De keten knelde om zijn voet.

't Werd dag en nog altijd woei de wind hevig.

— H. Maagd, moest nu de ramp gebeuren! zuchtte de vrouwe Johanna, die bij haar kind zat.

— Heer, ontwaak, de wind is naar 't Noord-Westen geloopt, en de storm zal een orkaan

worden! hoorde ze op de gang de stem van Maarten.

Ontsteld stak ze de deur open. Haar man sliep zeker zijn roes uit, nu zijn plicht hem gebodginds bij den dijk te staan.

— Maarten, is er werkelijk gevaar? vroeg Johanna.

— De wind is om naar 't Noord-Westen, mevrouwe, en alles voerspelt een vreeselijken storm. De ridder slaapt nog. Er moeten bevelen gegeven worden.

Maar de heer van Loodijke was al wakker en kwaad bulderde hij:

— Weg van de deur, en stoor mij niet! Ik wil alapen!

— Heer, de wind giert uit 't Noord-Westen, en bergen water beuken den dijk, antwoordde de dienaar.

— 't Is goed, 't is goed, ik kom onmiddellijk.

De ridder kwam nu woedend buiten de kamer en nijdig riep hij:

— Kan ik de richting van den wind veranderen?

Maarten was heen gegaan en de echtgenooten stonden nu alleen.

— Adriaan, smeekte Johanna, ga naar den dijk en voer het volk aan... O, voorkom de ramp!

— Heden krijg ik mijn haven... de haven van Loodijke! Wees blijde met mij!

— O, luister naar mij, Adriaan, bij alles wat u heilig is... bij ons kindeke... Adriaan, kom tot inkeer. Ik spreek voor ons volk, voor uw pachters, voor de bewoners van het eiland...

— Al wel nu, ga naar uw kamer, uw zinnen zijn verward!

En met geweld duwde hij de vrouw in haar vertrek en sloot dan de deur. Weenend zonk Johanna voor de wieg van haar kind neer.

Eenige boeren waren op het plein vergaderd, en riepen angstig om hun heer. Daar in de bijgebouwen stonden werktuigen, om den dijk te versterken...

— Wat maakt gij allen toch een geweld! Zijt gij dol? schreeuwde de ridder.

— De dijk is in gevaar, heer! Hoor, te Reimerswaal luidt men ook al de noodklok!

— Neemt de werktuigen, treuzelaars! Heb ik het u verboden misschien?

De heer van Loodijke wilde toch nog den schijn redden en doen alsof hij alles in 't werk zou stellen, om een ramp te voorkomen. Och, de dijk kon het immers toch niet houden, er zou een doorbraak zijn. Hij kreeg gewis zijn haven, maar 't was goed om bij de hand te wezen ten einde erger te voorkomen.

Was de edelman dan verblind door zijn misdadig, ja waanzinnig plan? Erger voorkomen? Zoo de dijk bezweek, was de stroom niet meer te keeren!

Op den dijk werd er reeds ijverig gewerkt. Men versterkte den dam met aarde, stroo, houtvlechtwerk, en steenen. Doch hooger en hooger rees het water en te middag, twee uren nog vóór den vloed, stroomde het reeds aanhoudend over de kruin. Vreeselijke golven rolden huilend aan.

De heer van Loodijke lachte niet meer. Angst bestookte hem nu ook, als hij de Schelde aanschouwde. En de arme boeren! Al hun arbeid was nutteloos, al hun versterkingen schoten met den vloed mede als een modderige beek.

— Uw schuld, heer van Loodijke, uw schuld! riep toen een oude landman, wiens grijze lokken wapperden in den wind. Gij liet het zoo ver komen... Makkers, loopt naar uw hoeven en redt uw vrouw en kinderen, want Loodijke moet vergaan!

En de heer van Loodijke bleef alleen. Hij wierp nog een wanhopigen blik op de Schelde, zijn trouwelooze bondgenoot... en vluchtte dan heen.

Nog had hij zijn slot niet bereikt, toen hij een dof gerucht hoorde. Ontsteld zag hij om... Dan sidderde hij van ontzetting. De dijk was bezweeken, maar 't was geen kleine doorbraak... Het land werd bij de woedende, stormende Schelde

ingelijfd. De ridder snelde voort en hijgend kwam hij op zijn slot aan.

— Allen naar boven, brengt levensmiddelen en huisraad mede... legt de boot gereed! klonken nu akelig zijn bevelen.

In den dijk was een gat geslagen van 30 meter breed en 40 meter diep... In enkele uren was het Oosten van Zuid-Beveland een zee, want ook op andere punten waren de dammen vernield. De vloed overstroomde eveneens Reimerswaal, zoodat de bewoners op de bovenverdiepingen vluchten moesten.

* * *

De heer van Loodijke vond zijn vrouw bezwijmd in de hal. Het kind schreide naast haar. Johanna werd bijgebracht. Ja, nu had de ridder berouw, maar 't was te laat. Huilend rolden de golven over 't land... en hooger rees de vloed. Boeren kropen op de daken hunner hoeve en trokken vrouw en kinderen omhoog, en doodsbenauid zaten ze bijeen.

— Kijk, kijk nu! gebod vrouwe Johanna.

Ze trok haar man naar het raam... De ridder sloeg de handen voor 't gelaat. Neen, hij kon het niet aanzien, hoe daar een hoeve waggelde... instortte... hoe mannen en vrouwen en kinderen in den vloed vielen, om er nog even om hun leven te kampen. Een hevig gedruisch. De kasteel-poort viel neer... Het water beukte nu de muren

van 't slot. Maarten snelde binnen en kreet:

— Heer, gij moet vluchten... het slot houdt het niet uit... het zal bewijken! De muren worden ondermijnd.

Maarten bracht een boot nabij een venster halverwege het trappenhuis. Johanna wikkelde haar kind in een deken. Ze verliet het kasteel. En ook de trotsche heer Adriaan moest door het raam klimmen. Een tweede boot nam het personeel op.

Uit Reimerswaal kwamen vaartuigen om de plattelandsbewoners te redden. Een platgeboomd schip, maar met een groote kajuit, koerste naar 't slot Loodijke. Kasper van Drielen stond aan dek.

— Heer van Loodijke, de stad zendt u dit vaartuig, om mevrouw, u, uw kind en dienstvolk te redden. In uw open boot zou de tocht te gevaarlijk zijn. 't Eiland staat blank en de vloed schuimt als een wilde zee.

Allen stapten over. O, hoe diep beschaamd voelde Adriaan zich nu!

— Redt ook anderen... Ginds zitten nog menschen op daken. Ik wil niet naar de stad, zolang die menschen in gevaar verkeeren! sprak vrouwe Johanna.

— Wij zullen redden wie wij kunnen. Er is veel plaats aan boord, antwoordde van Drielen.

Heer Adriaan zag, dat als kapitein Gerard de

boot bestuurse, de matroos, dien hij had willen aanhouden.

— We moeten naar den kant van het bosch, riep Gerard. Daar wonen mijn oom en tante. Zij hebben geen boot.

Maar ze troffen Karels en zijn vrouw gezeten op het drijvende stroodak van hun woning. Men heesch hen aan boord. En het was of vrouw Karels uit een verdooving ontwaakte.

— Is Jan gered? vroeg ze wild.

— Jan! Dien hebben we vergeten! kreet Maarten, de knecht. Hij is in den toren opgesloten met een ketting aan zijn been.

— Wat! Gevangen! riep Gerard.

— Wreedard! Mijn kind! raasde Karels tot heer Adriaan.

— We moeten terug naar het kasteel! beval vrouw Johanna.

— Ja! hernam Gerard. O, lafaard, waar is nu uw praats als toen ge me voor u wildet doen knielen! riep hij heer Adriaan toe. Gelukkig, dat er nu wilde matrozen zijn.

Hij wendde het roer...

* * *

Niemand hoorde het gehuil van Jan. Het water drong door spleten van de muren in den toren. Het rees voortdurend. In doodsangst rukte de knaap aan zijn keten.

— Vader, moeder, Maarten! gilde hij, maar alleen de storm antwoordde.

En nog steeg het water. Het reikte hem tot de borst. Jan weende en bad. Hier moeten verdrinken als een muis in de val!

De toren schudde. Looden ruitjes waren in stukken gevlogen. De wind gierde naar binnen. De keten schrijnde Jan het vel van het been, maar loste niet. En zoo nog, dan was de deur toch gesloten. Nu en dan klonk een plof Brokken van de muren stortten in.

— O, God, help me! smeekte Jan. Vader, moeder, Maarten! snikte hij.

Het was een ontzettende marteling. Jan lag op de bank, maar hij kon er niet recht op staan door zijn boeien... En het water klom. Het spoelde al om zijn borst, het bekleemde den adem. Plots werd de deur geopend.

— Vader! riep Jan weenend weer.

— Mijn kind!

Karels plaste door het water. Hij greep zijn zoon. Maar de ketting bond Jan aan den vloer.

— Hij is geboeid! gilde de vader.

Maarten was hem gevolgd.

— O, de sleutel! schreeuwde hij. Als ik die nog maar vind.

Hij verwijderde zich. Al wild rukte Karels aan den keten.

— De ellendeling, de wreedaard, de laffe tiran. Zelf zit hij veilig in de boot. raasde hij.

De ketting loste niet.

— O, God, red mijn kind. . ontferm u over ons! smeekte de vader. Maarten, waar blijft ge! riep hij. Maarten, kom toch!

Wat bleef de knecht lang weg! En het water spoelde nog woester binnen.

De toren kon instorten.

— Maarten! gilde Karels in doodsangst.

O, hij zou zijn zoon bevrijden of met hem sterven! Daar was Maarten. Hij had den sleutel der boeien...

— Vlug, vlug! drong Karels zenuwachtig aan.

De ketting viel neer... De mannen droegen Jan weg. Door een raam staken ze hem buiten, waar Gérard behendig de boot had gestuurd

— Mijn kind... God zij geloofd! kreet de moeder.

Karels bracht Jan in de kajuit. Daar zat heer Adriaan.

— Buiten gij! schreeuwde de vader. O, lafaard, lafaard, wat hebt ge ons doen lijden! Buiten... ik kan u niet zien.

En schuw gehoorzaamde de heer van Loo-dijke.

Van een muur klonk geroep

— Er is nog iemand! klonk het

— Teun! riep Maarten.

Het was de valsche jonkman, die altijd als ver-
klikker rond sloop. Hij was in een boot naar het
verlaten slot gevaren, om er te stelen. Maar de
boot werd los geslagen.

— We moeten hem ook redden, beval Gerard.

Maar weer stortte een muur in en Teun, die
een zak met buit droeg, verdween met een gil in
het wilde water. Men zag hem niet meer.
De overstromingschuimer had zich zelf gestraft.

De boot bereikte Reimerswaal. Het hooger ge-
deelte der stad, door muren en dammen beschermd
lag nog droog. Daar bracht men de vluchtelingen
heen.

Heer Adriaan werd geweldig uitgejouwd. Hij
verborg zich met vrouw en kind in de woning van
een edelman.

De dochters van Karels waren verheugd, toen
ze hun ouders en Jan zagen. Deze werden door
den meester en de meesteres der meisjes gehol-
pen. Later vestigden ze zich op Tolen.

Jan mocht naar zee.

De heer van Loodijke leefde als een vergeten
man te Bergen op Zoom. Reimerswaal kreeg een
zwaren slag. Van zijn ondergang hebben we ver-
teld in « De verzonken Stad ».

E I N D E.